

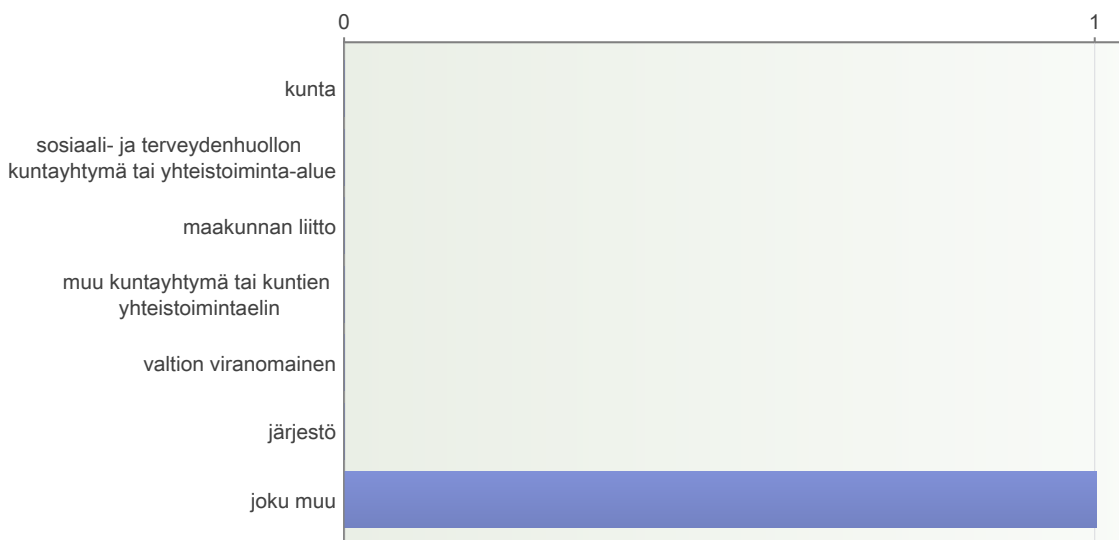
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Vasemmistoliitto rp	Joonas Leppänen	joonas.leppanen@vasemmistoliitto.fi, p. 0401831033	19.10.2016	puoluehallitus

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: joku muu

- puolue

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Sote-uudistuksen keskeiset perustavoitteet olivat:

- Sosiaali- ja terveyspalveluiden välisen integraation parantaminen.
- Perus- ja erikoistason palveluiden välisen integraation parantaminen ja saumattomat palveluketjut.
- Tietojärjestelmien integraatio ja saumaton tiedonsiirto. Rahoituksen integraatio eli monikanavarahoituksen purkaminen.
- Perusterveydenhuollon saatavuuden parantaminen ja väestön terveyserojen ka-ventaminen.

Nämä keskeiset tavoitteet on nyt unohdettu hallituksen ehdottamassa mallissa, kun pääasiaan on noussut julkisten palveluiden avaaminen kilpailulle ja uusien byrokraattisten systeemien rakentaminen (järjestämisen ja tuottamisen erottaminen).

Viime vaalikaudella sote-uudistusta tehtäessä kaikki puolueet Kokoomusta lukuun ottamatta olivat sitoutuneet yllälueteltujen integraatiotavoitteiden toteuttamiseen uudistuksessa. Nyt nämä tavoitteet ovat jääneet taka-alalle, kun Kokoomuksen hellimä palveluiden yksityistäminen (ns. monituottajamalli) on noussut uudistuksen päärooliin.

Hallituksen linjaamassa mallissa sosiaali- ja terveyspalveluiden yhtiöittäminen ja sote-palveluiden järjestämisen ja tuottamisen erottaminen toisistaan sekä perustason ja osin erityistason terveydenhuollon ns. laaja valinnanvapaus muodostavat hallituksen sote-esityksen kokonaisuuden.

Tämä hallituksen linjaama kokonaisuus nojaa ajatukseen sosiaali- ja terveystaloudesta, jossa julkisen terveydenhuollon ohjausmekanismin sijaan asetetaan markkinoiden kysyntä ja tarjonta. Markkinoilla kilpailevat julkinen, yksityinen ja kolmas sektori palveluiden laadulla ja kustannustehokkuudella. Julkisen tuotannon kustannustehokkuuden rajoitin on kokonaisvastuu palveluista ja vastuu myös moniongelmaisista asiakkaista, jotka eivät ole yksityisille yrityksille taloudellisesti kannattavia.

Kysyntään ja tarjontaan pohjaava ns. laaja valinnanvapauden mekanismi toimii väestötiheillä alueilla kasvattaen tarjontaa, koska toiminta on yrityksille kannattavaa. Samalla arvioimme, että harvaan asutuilla alueilla palvelutuottajiksi jäävät lähinnä julkiset palveluyksiköt, koska toiminta ei ole samalla tavalla liiketaloudellisesti kannattavaa. Valinnanvapaus toteutuu hyväosaisille kaupunkilaisille. Se ei kuitenkaan toteudu esimerkiksi niille moniongelmaisille, jotka eivät osaa tai kykene valitsemaan itselleen palveluita, eikä esimerkiksi suurimpien kasvukeskusten ulkopuolella asuville. Vaarana on todella palveluita tarvitsevien hukkuminen monimutkaistuvaan palvelujärjestelmään.

Markkinaperusteista mekanismia ei voi tehokkaasti ohjata ja sen vuoksi tämä kokonaisuus ei paranna palveluiden yhdenvertaista saatavuutta eikä kustannustehokkuutta.

Yhtiöittämismalli pirstaloi eri sosiaali- ja terveyspalvelujen tuotannon useille palveluyksiköille (ns. monituottajamalli) ja tämä rakennelma ei tuo ratkaisua niihin ongelmiin, joihin sote-uudistuksella alun perin lähdettiin hakemaan ratkaisua.

Hallituksen sote-malli ei mahdollista sosiaali- ja terveyspalvelujen nykyistä parempaa horisontaalista ja vertikaalista integraatiota, mikä asetettiin uudistuksen tavoitteeksi. Potilaiden mahdollisuus siirtyä sosiaali- ja terveyspalveluiden välillä tai mahdollisuus siirtyä perustason terveydenhuollosta erityistason terveyspalveluihin ei todennäköisesti parane nykyisestä.

Kokonaisuus uhkaa hämärtyä, kun järjestäminen erotetaan tuottamisesta ja tuotanto pirstoutuu moniin yksityisiin ja julkisiin yhtiöihin. Vaarana on yhtiöiden osioiminen, vastuunsiirtely, kustannusten siirto, yli- ja alihoido, palveluketjujen pirstoutuminen ja ihmisten heitteillejättö sekavassa palvelukokonaisuudessa. Lisäksi riskinä on valtava turhan byrokratian syntyminen. Useissa kunnissa on jo kokeiltu sote-palveluiden tuottamista tilaaja-tuottaja –mallilla, joka vastaa pitkälti hallituksen esittämää järjestämisen ja tuottamisen erottamisen mallia. Kokemukset tilaaja-tuottajamallista ovat olleet huonoja. Muun muassa Oulussa päätettiin siirtyä pois tilaaja-tuottaja-mallista takaisin ”tavalliseen” tuotantotapaan lukuisten ongelmien vuoksi. Ongelmana oli mm. vastuunsiirto, kustannusjaon epäselvyys, turhan byrokratian synty, päätöksenteon sekavuus ja näistä aiheutuvat turhat kustannukset. Hallituksen esittämä järjestämisen ja tuottamisen erottamisen malli toisi tilaaja-tuottaja –mallin ongelmat valtakunnan tasolle.

Lisäksi olemme huolissamme siitä, ettei myöskään tiedon integraatio tule toteutumaan 1.1.2019 mennessä, koska tietojärjestelmien uudistaminen ja yhteensopivuus vaativat sekä aikaa että nykyistä suurempia lisäpanostuksia.

Potilaiden aseman arviointia uudistuksessa vaikeuttaa osittain se, että hallitus ei ole linjannut lopullista kantaa

ns. valinnanvapauslainsäädäntöön.

Vasemmistoliitto on esittänyt, että tällä kaudella olisi jatkettu edellisen hallituksen toimintamallia, jossa sote-uudistusta valmisteltiin parlamentaarisesti. Vaikka parlamentaarinen valmistelu on poliittisesti raskaampaa ja hitaampaa, on sote-uudistus niin merkittävä ja iso uudistus, että mahdollisimman laaja poliittinen yhteisymmärrys on tarpeen. Hallitus on kuitenkin asettanut vain parlamentaarisen seurantaryhmän, ja sote-uudistusta on valmisteltu hallitusvetoisesti. Sen seurauksena tärkeä sote-uudistus ja sinällään järkevä maakuntahallinnon rakentaminen on lähtenyt etenemään väärään suuntaan, kun hallitus on esittänyt julkisten palveluiden yhtiöittämistä ja yksityistämistä sote-uudistuksen yhteydessä.

Hallituksen esityksessä ei ole riittävällä tavalla arvioitu ja huomioitu sukupuolivaikutuksia. Näin mittavan muutoksen edessä pitäisi laajemmin arvioida, millaisia sukupuolivaikutuksia laajalla järjestelmämuutoksella, valinnanvapaudella ja yhtiöittämisellä on sekä kansalaisten palveluiden että työntekijöiden näkökulmasta. Suurin osa terveydenhuolto- ja sosiaalipalveluiden sekä tukipalveluiden henkilökunnasta on naisia, joiden työhön uudistuksella on keskeinen vaikutus. Myös palveluiden saata-vuuden sukupuolivaikutuksia tulisi arvioida ja huomioida esitystä laajemmin. Myös kielellisten oikeuksien toteutumisen arviointi on puutteellinen, sillä erityisesti muutoksen myötä aiheutuvat muutokset palveluverkossa ja yhteistoiminta-alueiden muodostaminen vaikuttavat kielellisten oikeuksien toteutumiseen.

Vasemmistoliiton kanta tiivistettynä:

- Vasemmistoliitto hyväksyy sote-uudistuksen rakentamisen aluehallinnon varaan ja sen, että maakuntahallinnolle annetaan muitakin kuin sote-uudistukseen liittyviä tehtäviä, kuten nykyisten kuntayhtymien, maakuntaliittojen ja valtion aluehallinnon nykyisiä tehtäviä;
- Vasemmistoliitto ei hyväksy julkisen terveydenhuollon yhtiöittämisvaatimusta, koska se haittaa uudistukselle asetettujen tavoitteiden toteuttamista. EU ei vaadi julkisten palveluiden yhtiöittämistä. Yhtiöittämistä koskevat pykälät on poistettava lakiesityksistä;
- Uudistuksella tulee turvata palveluiden horisontaalinen ja vertikaalinen integraatio, eli perus- ja erikoissairaanhoidon integraatio ja terveys- ja sosiaalipalveluiden välinen integraatio, sekä rahoituksen ja tietojärjestelmien integraatio. Integraatitavoitteiden toteutuminen mahdollistaa saumattomat ja oikea-aikaiset palveluketjut ja kustannussäästöt;
- Vasemmistoliiton mielestä palveluiden tuotannon päävastuun tulee olla julkisella sosiaali- ja terveydenhuollolla, eli jatkossa maakunnan omalla palvelutuotannolla;
- Hallituksen esittämässä sote-mallissa on epäselvää, paljonko valinnanvapaus tulee asiakkaille maksamaan, ketä valinnanvapaus hyödyttää ja luoko se todellisuudessa säästöjä;
- Hallituksen linjaaman laajan valinnanvapauden riskinä on kustannusten nousu, vaikka sote-uudistuksen yksi tärkeimmistä tavoitteista on ollut saada aikaan 3 miljardin säästö suhteessa siihen, miten paljon sote-menojen arvioidaan nousevan vuoteen 2029 mennessä. Asiantuntijat eivät usko, että kustannuskasvun hillintä on saavutettavissa hallituksen linjaamalla mallilla;
- Jos edetään hallituksen linjaamalla kustannuksia kasvattavalla tuotantomallilla ja samalla pidetään kiinni 3 miljardin säästöavoitteista, niin lopputuloksena on joko palvelumaksujen suuri korotustarve tai julkisen palvelulupauksen heikentäminen;
- Vasemmistoliiton mielestä sote-alueiden (maakuntien) sosiaali- ja terveystalouden järjestämistä ja

tuottamista ei pidä erottaa toisistaan ja lisäksi katsomme, että vaaleilla valituilla maakunnan luottamushenkilöillä tulee olla päätösvalta myös maakunnan sosiaali- ja terveystalouden tuottamista koskevassa päätöksenteossa. Luottamushenkilöiden asema jää hallituksen esittämässä mallissa melko näennäiseksi, kun palveluiden tuottaminen on maakunnan palvelulaitoksessa ja sen alaisissa yhtiöissä, joissa ei ole luottamushenkilöhallintoa;

- Vasemmistoliitto arvioi lisäksi,

-Että laaja valinnanvapaus ja julkisten sote-palveluiden yhtiöittäminen tulee hyvin todennäköisesti johtamaan sote-kustannusten nousuun.

- Että asiakasmaksujen nousu on erittäin huono asia kaikkein köyhimmille ja sairaimmille ihmisille, erityisesti vähävaraisille eläkeläisille. Samaan aikaan nyt yksityisiä palveluita käyttävien hyvätuloisten palvelumaksut laskevat. Suomessa sosiaali- ja terveydenhuollon maksut ovat jo nyt kansainvälisesti verrattuna korkealla tasolla ja korkeammat kuin muissa Pohjoismaissa.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 1

- Hallituksen esittämä malli tulisi synnyttämään paljon turhaa byrokratiaa ja turhia kustannuksia, vaikka nyt pitäisi nimenomaan hakea kustannustehokkuutta ja järkeviä toimintatapoja. Hallituksen esittämä sote-palvelulaitos vaikuttaa hyvin byrokraattiselta tavalta toimia.

Hallitus on linjannut, että sosiaali- ja terveystalouden tuotanto avataan valinnan-vapaudelle. Tämä tarkoittaa, että yksilö saa vapaasti valita mistä yksiköstä (yksityisestä tai julkisesta) hän palvelunsa hakee. Palvelut olisivat samanhintaisia yksilölle sekä yksityisellä että julkisella puolella ja asiakasmaksun ja palvelun tosiasiallisen kustannuksen välisen erotuksen maksettaisiin tuottajalle verovaroista. On vielä auki, kuinka laajasti sosiaali- ja terveystaloudet avataan hallituksen mallissa valinnanvapauden piiriin ja miten mallin yksityiskohdat järjestetään.

Hallituksen esittämässä sote-mallissa on epäselvää, paljonko valinnanvapaus tulee maksamaan, ketä valinnanvapaus hyödyttää ja luoko se todellisuudessa säästöjä? Riskinä on kustannusten nousu, vaikka sote-uudistuksen yksi tärkeimmistä tavoitteista on ollut saada aikaan 3 miljardin säästö suhteessa siihen, miten paljon sote-menojen arvioidaan nousevan vuoteen 2029 mennessä.

Ruotsissa on käytössä valinnanvapausjärjestelmä. Se on nostanut palvelujärjestelmän kustannuksia ja eriarvoistanut palvelujen käyttöä. Palvelujen käyttö on lisääntynyt eniten kaupunkilaisten ja hyvin toimeentulevien keskuudessa mutta ei samalla tavalla syrjäseutujen ja vähävaraisten keskuudessa. Malli siis entisestään lisää eroa hyväosaisten ja huono-osaisten palveluiden käyttämisen välillä.

On erittäin todennäköistä, että toteutuessaan laaja valinnanvapaus lisää sote-kustannuksia eikä suinkaan vähennä niitä. Ruotsin esimerkki tukee tätä oletusta. Tämä on ongelmallista tilanteessa, jossa palvelutarpeiden kasvu pakottaa hakemaan kustannustehokkuutta ja taittamaan menokasvua. Lisäkustannuksia syntyy, kun palvelujärjestelmä pirstoutuu ja saumattomien palveluketjujen järjestäminen vaikeutuu. Yksityisillä yhtiöillä on myös kannuste tehdä ihmisille turhia ja kalliita toimenpiteitä, kun laskun maksaa veronmaksaja. Vaarana on myös merkittävä ylikapasiteetin rakentuminen ja lääkärinpuulan syntyminen. Julkinen palvelujärjestelmä on mitoitettu tietynkokoiselle väestölle, jos osa väestöstä siirtyy käyttämään yksityisiä palveluita jää julkinen kapasiteetti vajaakäytölle ja synnyttää kustannustehottomuutta. Lisäksi lisääntyvät yksityiset palvelut imevät lääkäreitä julkiselta sektorilta ja vaarana on erityisesti syrjäseutujen lääkärinpuulan paheneminen. Uutta yksityistä palveluvalikoimaa syntyy todennäköisesti niille alueille, joissa on paljon väkeä. Valinnanvapaus jääkin kasvukeskusten ulkopuolelle todennäköisesti melko näennäiseksi.

Kun järjestelmän uudistus ei synnytä tavoiteltuja säästöjä (kun integraation ja saumattomien palveluketjujen muodostama kustannustehokkuus jää saavuttamatta) tulee säästö otettavaksi palvelumaksujen korotusten ja palvelulupauksen heikentämisen lisäksi henkilöstön selkänahasta. Uhkana on työpaineen ja kiireen merkittävä lisääntyminen ja paine henkilöstön vähentämiseen, erityisesti tukipalveluiden osalta.

5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

- Hallituksen esityksen mukaan Suomeen muodostetaan 18 maakuntaa. Maakunnat olisivat julkisoikeudellisia yhteisöjä, joilla on alueellaan itsehallinto.

Vasemmistoliiton vastaus:

Vasemmistoliitto hyväksyy ehdotuksen maakuntajaoksi, mutta toteaa, että ehdotuksessa maakunnat eivät saa aitoa itsehallintoa, koska niillä ei ole omaa verotusoikeutta.

*

Ehdotuksessa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettavalla lailla siirrettäisiin kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu perustettaville maakunnille. Poikkeuksena tästä olisi kuitenkin ensihoito, jonka järjestämisvastuu siirtyisi yliopistosairaalaa ylläpitäville viidelle maakunnalle. Lisäksi hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen jäisi kuntien tehtäväksi, minkä lisäksi maakuntien pitäisi myös omassa toiminnassaan huolehtia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä.

Vasemmistoliiton kommentti:

Vasemmistoliitto hyväksyy ehdotuksen, jonka mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettavalla lailla siirrettäisiin kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu perustettaville maakunnille. Tulisi kuitenkin vielä pohtia, onko järkevää erottaa ensihoito- ja pelastustehtävät maakunnan muusta sotetuotannosta viidelle yhteistyöalueelle vai olisiko tarkoituksenmukaisempaa järjestää pelastustehtävät maakuntien muun toiminnan ja päätöksenteon puitteissa.

*

Esitysluonnoksessa sosiaali- ja terveydenhuollon alueellisen yhteistyön ja tarkoituksenmukaisen palvelurakenteen varmistamiseksi muodostettaisiin viisi yhteistyöaluetta. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laatisivat nelivuositain yhteistyösuunnitelman. Maakuntien toiminnassa palvelujen järjestäminen ja tuottaminen erotettaisiin toisistaan. Palvelujen tuottamiseksi jokaiseen maakuntaan perustettaisiin julkisoikeudellinen maakunnan palvelulaitos. Sen vastuulla olisi merkittävää julkista valtaa sisältävien palvelujen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon erityispalvelujen tuottaminen.

Vasemmistoliiton kommentti:

Vasemmistoliitto hyväksyy ehdotuksen, jonka mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon alueellisen yhteistyön ja tarkoituksenmukaisen palvelurakenteen varmistamiseksi muodostettaisiin viisi yhteistyöaluetta. Vasemmistoliitto ei kannata palveluiden järjestämisen ja tuottamisen erottamista toisistaan ja pitää maakunnan palvelulaitosta byrokraattisena ja epädemokraattisena toimintamallina.

*

Esitysluonnoksen mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutuotantoa monipuolistetaan siten, että maakunnan omilla sekä yksityisillä ja kolmannen sektorin palvelun tuottajilla on tasapuoliset

toimintaedellytykset tuottaa kaikkia markkinoilla olevia palveluja. Tähän liittyen erikseen valmistellaan asiakkaan valinnanvapautta koskeva lainsäädäntö.

Samalla ehdotusluonnoksen mukaan toteutetaan asiakaskeskeinen palveluintegraatio. Siinä huolehditaan asiakkaiden palvelutarpeiden kokonaisarviointista ja tähän perustuen varmistetaan tarvittavien palvelujen joustava ja oikea-aikainen saatavuus ja toteutuminen. Maakunnat velvoitettaisiin myös edistämään asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia.

Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan, että maakunta määrittelee palvelujen tarpeen, määrän ja laadun sekä niiden tuottamistavan. Ehdotuksen mukaan se vastaisi myös palvelujen tuottamisen ohjauksesta ja valvonnasta sekä viranomaiselle kuuluvasta toimivallan käytöstä.

Maakunta rahoittaisi sen järjestämisvastuulle kuuluvien tehtävien hoidon ja palvelut, vaikka palvelun tuottaisi toinen maakunta tai yksityinen tai kolmannen sektorin palvelun tuottaja.

Hallituksen maakuntalakiluonnoksen mukaan maakunta voi tuottaa palvelut itse tai yhteistoiminnassa muiden maakuntien kanssa tai hankkia ne sopimukseen perustuen muulta palvelun tuottajalta, ellei laissa toisin säädetä.

Vasemmistoliiton kommentti:

Ehdotettuun rakenteeseen palvelutuotannon osalta sisältyy paljon ongelmia, joiden osalta viittaamme edellä antamaamme 1. kysymyksen vastaukseen.

Lisäksi toteamme, että ehdotetussa mallissa demokratia jää kapeaksi, jos maakunta-valtuustoille jää vain tilaaja-järjestäjän rooli, eikä sillä ole tosiasiallista vaikutusvaltaa palveluiden tuotantoon ja sitä kautta verorahojen käyttöön ja palveluiden sisältöön, sillä tuotantopuolelle ei ehdoteta demokraattisen päätöksenteon rakenteita.

Hallituksen linjausten mukaan maakunnan sote-palvelulaitoksen hallitukseen ei valita maakuntavaaleissa valittuja luottamushenkilöitä, vaan hallitusammattilaisia, joilla on liiketaloudellista osaamista. Tämä on suuri ongelma. Se tarkoittaa, että päätäntävalta julkisesta sote-palvelutuotannosta siirretään elinkeinoelämän edustajille ja henkilöille, joilla ei ole demokraattista mandaattia alueen kansalaisilta, eikä vastuuta heille. Ehdotettuun malliin sisältyy perustuslaillisia ongelmia, sillä kansanvalta jää ehdotetussa mallissa tosiasiaassa melko näennäiseksi.

Julkisten palveluiden yhtiöittäminen sisältää paljon ongelmia. Se siirtää julkiset palvelut osakeyhtiöläin piiriin. Osakeyhtiöläin mukaan osakeyhtiön on aina katsottava omaa etuaan, joten kokonaisvaltaisen hyvän huomioiminen on vaikeaa. Osakeyhtiöt eivät myöskään kuulu julkisuuslain ja virkamieslain piiriin. Yhtiöittäminen vähentää demokratiaa ja maakuntavaltuustojen tosiasiallista valtaa. Jos yhtiöittäminen kuitenkin etenee, Vasemmistoliitto edellyttää, että julkisuuslain julkisuusperiaate ulotetaan sote-yhtiöihin ja yhtiöiden hallitukseen luottamusmiehapaikkoja. Vasemmistoliitto katsoo, että yhtiöittämisspykälät tulisi kokonaan poistaa laista.

Sote-uudistuksessa merkittävää julkisen vallan käyttöä, kuten pakkohoitopäätöksiä, lasten huostaanottopäätöksiä ja vastaavia viranomaispäätöksiä, ei voida perustuslain asettamien rajoitusten vuoksi siirtää yksityisille yrityksille, vaan nämä tulevat edelleenkin jäämään viranomaisten virkavastuulla tehtäviksi. Nyt hallitus ehdottaa, että maakunta voi antaa julkisen hallintotehtävän muulle kuin viranomaiselle vain, jos siitä lailla erikseen säädetään. Tämä linjaus vaatii eduskuntakäsittelyvaiheessa perustuslakivaliokunnan kannanoton.

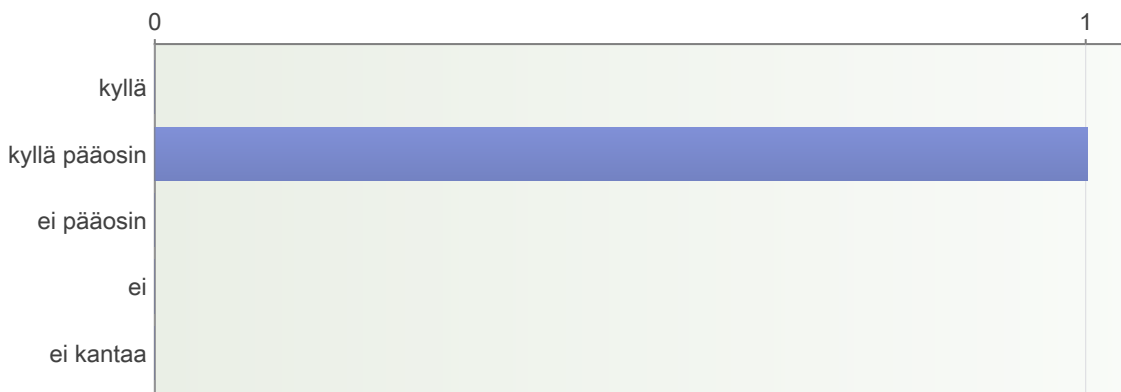
Vasemmistoliiton mielestä demokratian varmistamiseksi sote-alueiden (maakuntien) sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämistä ja tuottamista ei pidä erottaa toisistaan ja julkiseen palvelutuotantoon ei tule asettaa yhtiöittämispakkoa. Katsomme, että vaaleilla valituilla maakunnan luottamushenkilöillä tulee olla päätösvalta myös maakunnan sosiaali- ja terveyspalveluiden tuottamista koskevassa päätöksenteossa.

* * *

Jäljempänä tässä olevat rasti ruutuun kysymysten vastaukset ovat tämän hetkisen tiedon valossa annettuja vastauksia ja kantamme täsmentyy vasta kun hallitus saa valmiiksi koko esityksen ja ehdotus on käynyt sosiaali- ja terveysvaliokunnassa laajan asiantuntijakuulemisen

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

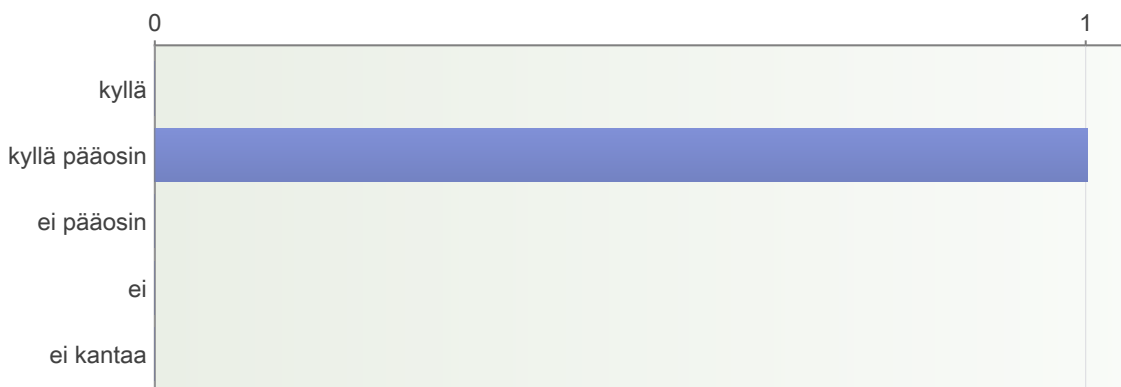
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

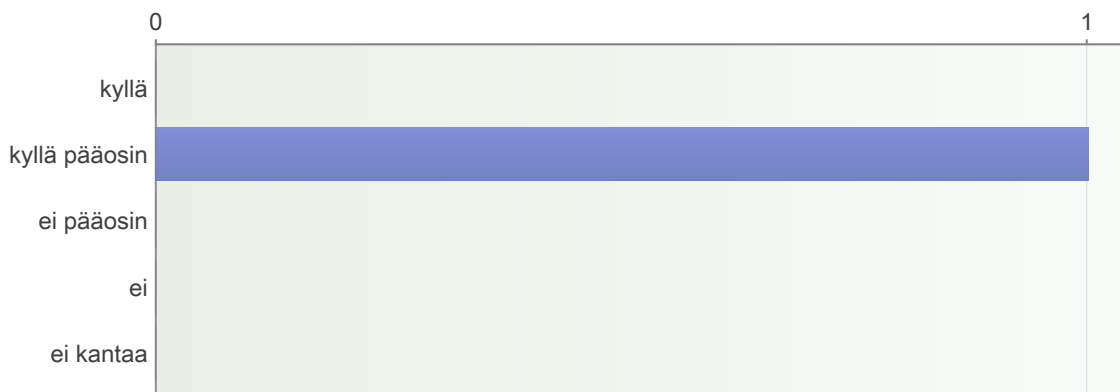
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

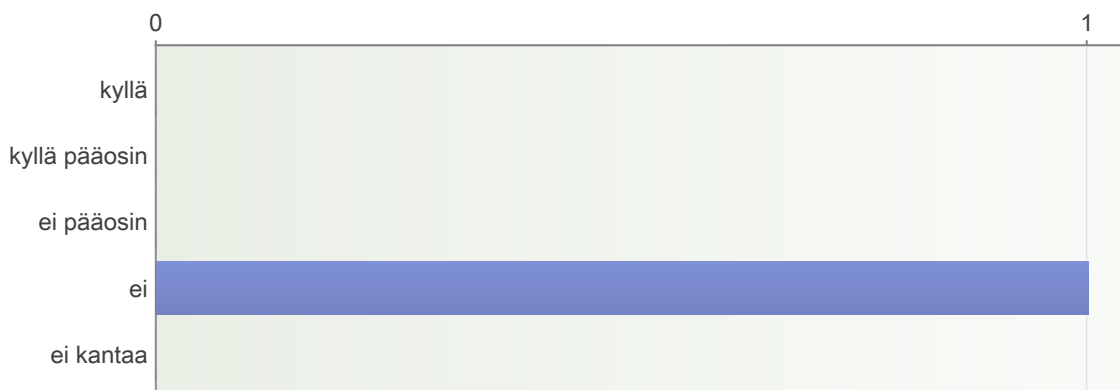

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Osallistumisoikeudet vastaavat pitkälti vastaavia kunnallisia osallistumisoikeuksia.

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

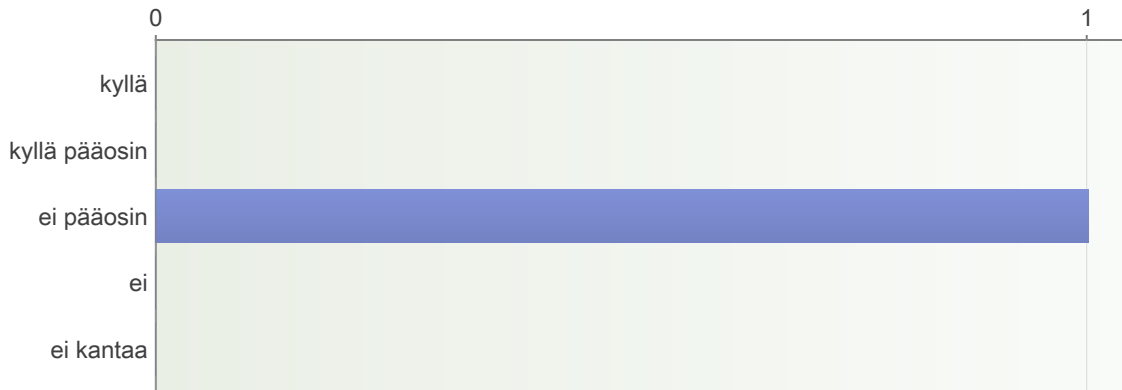

Avoimet vastaukset: ei

- Maakunnan palvelulaitos ei vastaa Vasemmistoliiton kokonaisu mallia: emme kannata yhtiöittämissä, emmekä järjestämisen ja tuottamisen erottamista toisistaan.

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

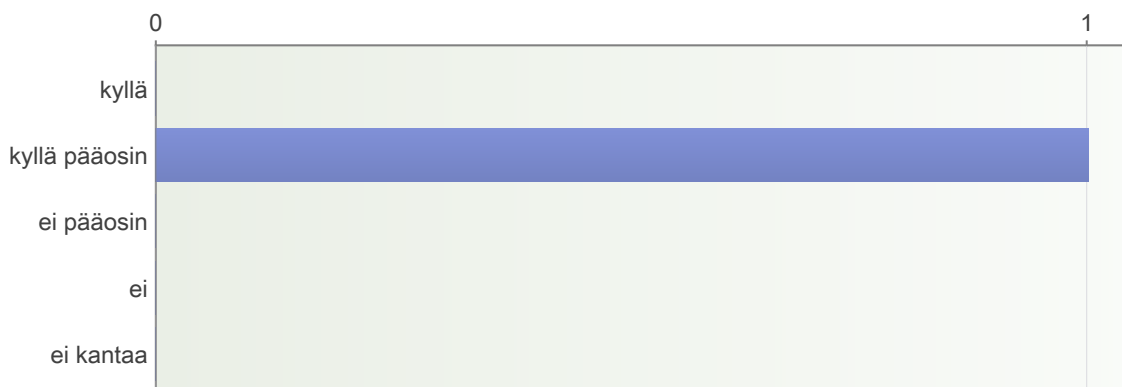
- Pelkkä valtion rahoitus ei turvaa aitoa maakuntien itsehallintoa vaan maakunnilla pitäisi olla myös verotusoikeus. Hallituksen esittämässä rahoitusmallissa maakunnalla ei ole riittävää taloudellista liikkumavaraa eikä itsehallintoa, se ei esimerkiksi voi investoida uusiin palvelurakenteisiin ottamalla pitkäaikaista velkaa.

11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Ei vastauksia.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

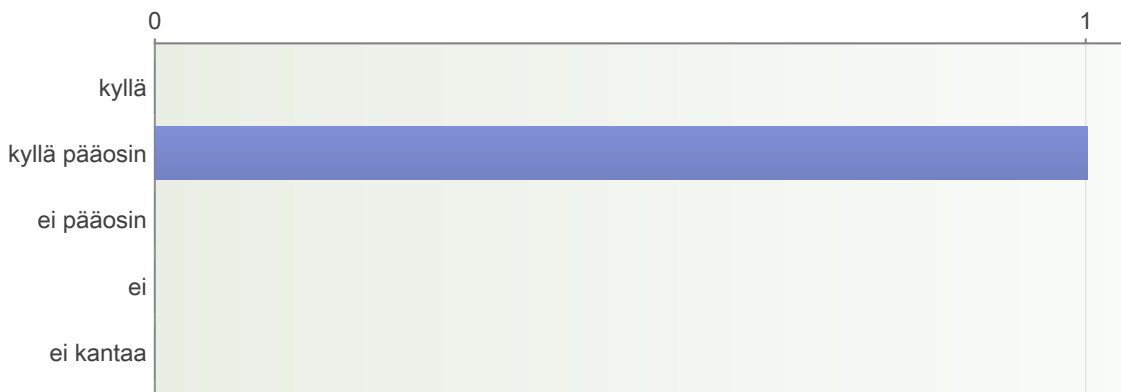
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

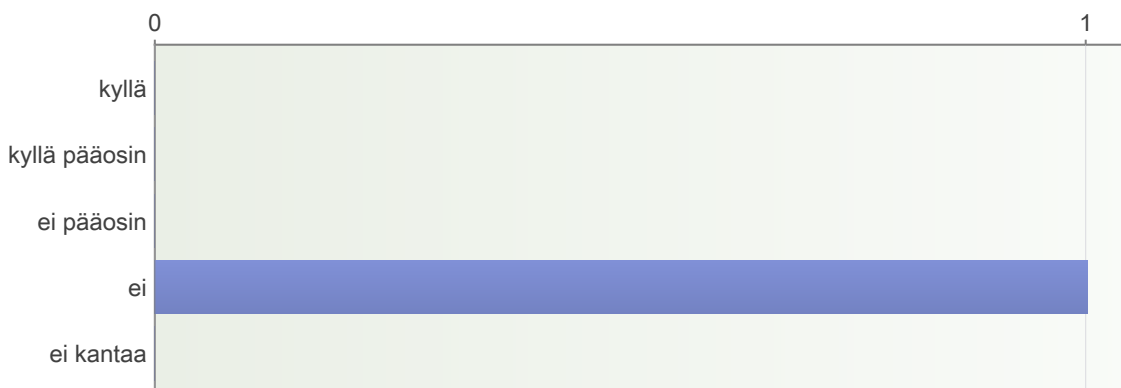
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

Vastaajien määrä: 1

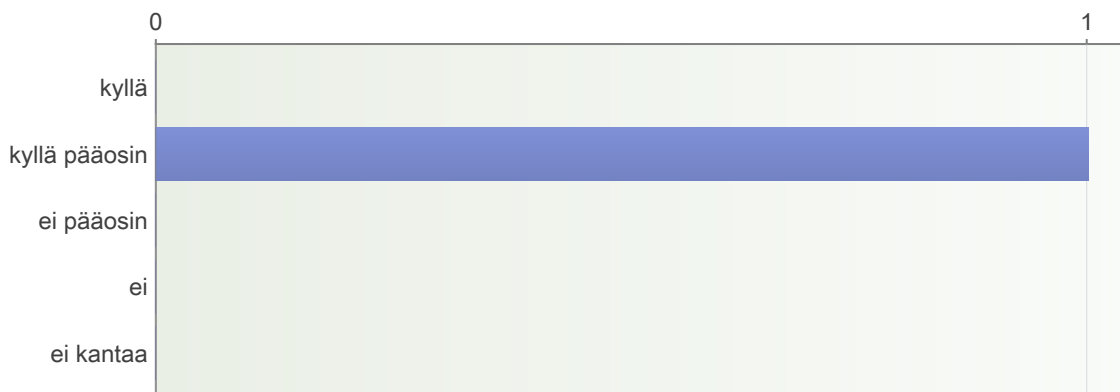

Avoimet vastaukset: ei

- Katso vastaus kysymyksiin 1.-3.

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveystalveissa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

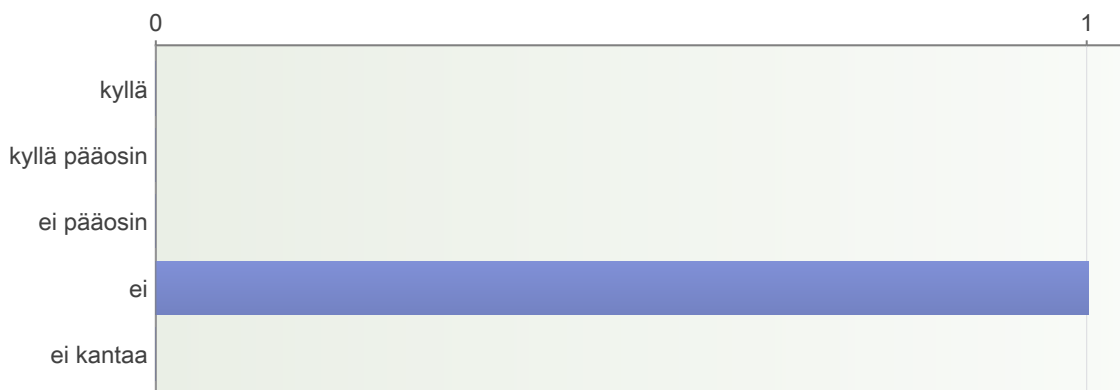
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

Vastaajien määrä: 1

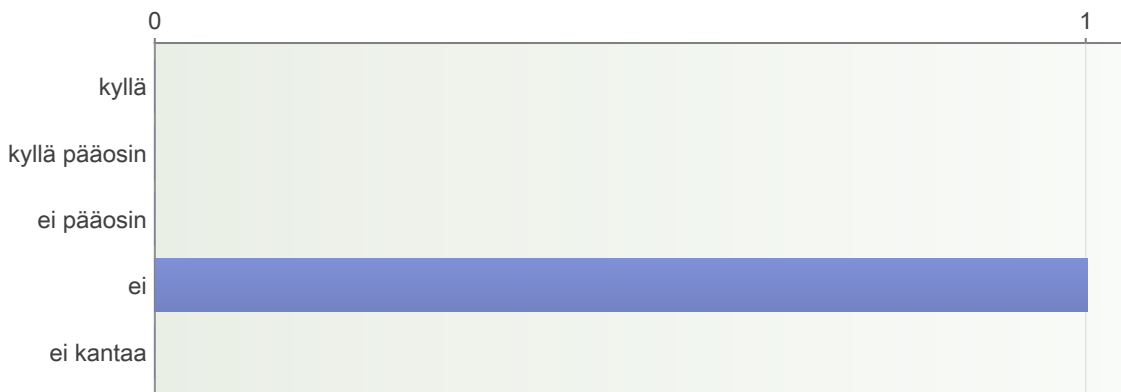

Avoimet vastaukset: ei

- Katso vastaus 1.-3.

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitetun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

- Katso vastaus 1.-3.

18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Ei vastauksia.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

Ei vastauksia.

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöön)

Ei vastauksia.

21. 19. Väli aikaishallinnosta sekä väli aikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaanpanolain 2 luvussa. Onko väli aikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

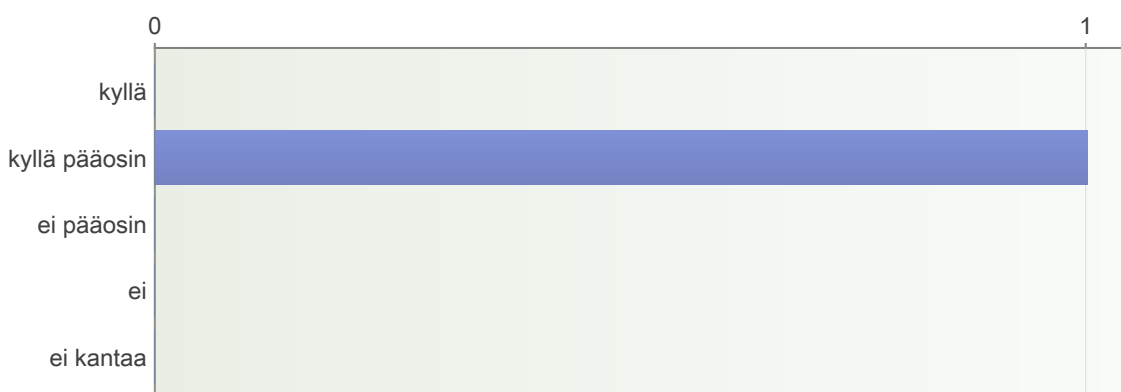

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Väli aikaishallinnossa tulisi olla myös luottamushenkilöedustus, sillä siellä tehdään joka tapauksessa merkittäviä valmistelutöitä ja linjauksia.

22. 20. Voimaanpanolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiassa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

23. 21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

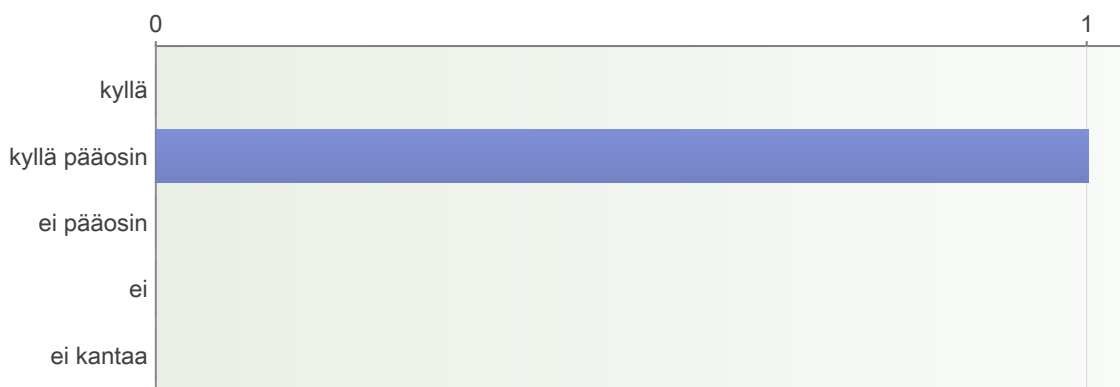
24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Ehdotus voimaanpanolain kohtelee eri kuntia eriarvoisesti riippuen siitä, millaisia omistusjärjestelyjä on tehty (omassa omistuksessa, yksityisesti järjestetty vai vuokrattu) ja voi aiheuttaa yksittäisille kunnille talousongelmia, kun taseessa on edelleen vastattavia käyttämättä jäävästä ja siirtyvästä omaisuudesta. Nykyiset kuntien sote-kiinteistöt tulisi siirtää maakunnan omistamalle kiinteistöyhtiölle (hallituksen esityksessä perusterveydenhuollon kiinteistöt jäisivät edelleen kunnille, joilta maakunta vuokraa tarvitsemansa tilat). Kiinteistöjen siirtäminen kunnilta maakunnille olisi toteutettava oikeudenmukaisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla, joka ei aiheuta kunnille huomattavia talousongelmia.

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätkö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

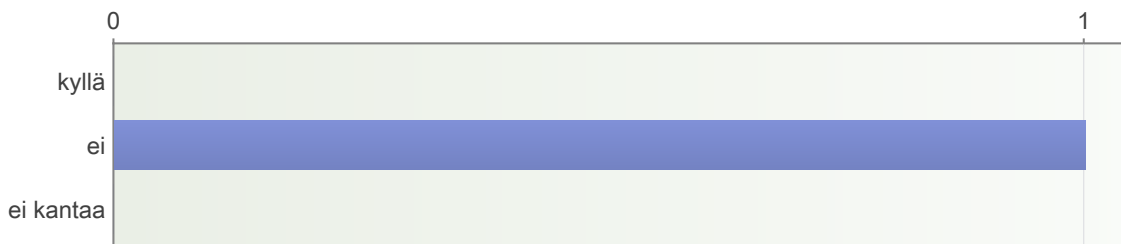
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

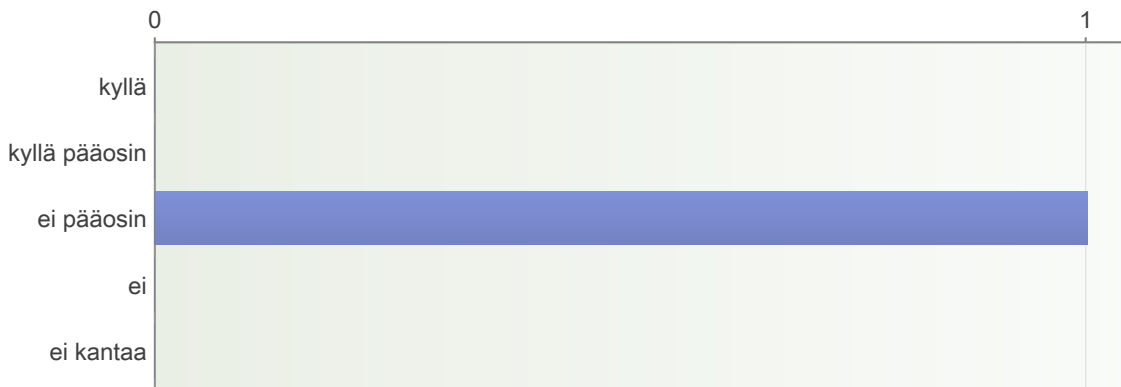
27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Vastaajien määrä: 1

- Katso kohta 40.

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveystalouden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

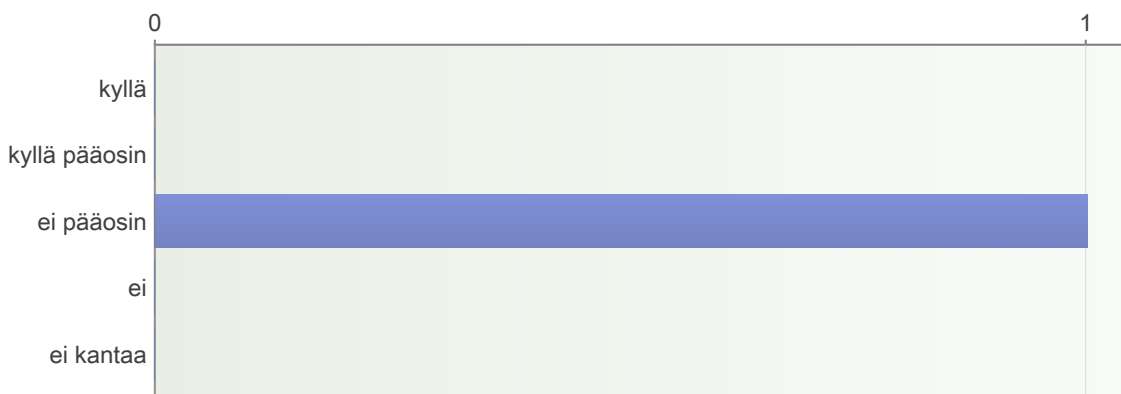

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Maakuntien palveluiden kehittäminen vaatii mielestämme maakunnille oikeuden rahoittaa osa menoistaan omilla verotuloilla (maakunnan osittainen verotusoikeus).

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

Vastaajien määrä: 1

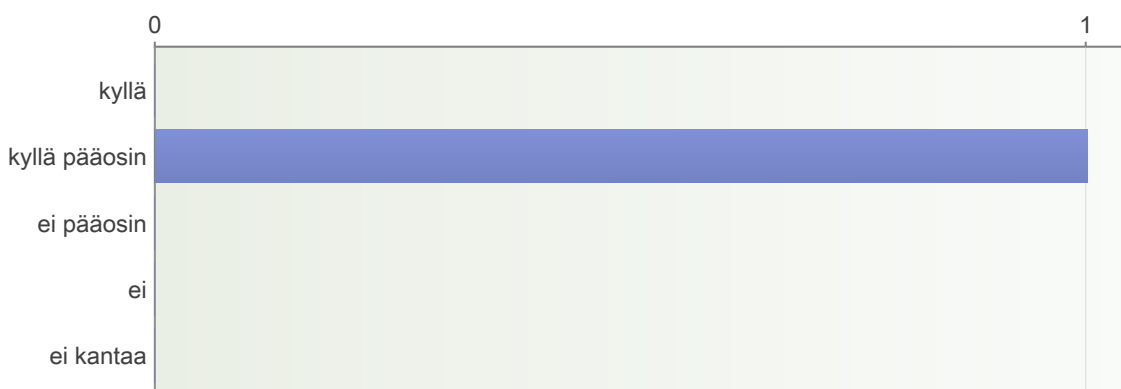

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Vasemmistoliitto katsoo, että hallituksen linjaama kustannuksia lisäävä valinnanvapauteen ja yhtiöittämiseen perustuva sotemalli yhdistettynä kolmen miljardin säästötavoitteisiin johtaa maakunnat vaikeaan taloudelliseen asemaan.

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Vastaajien määrä: 1

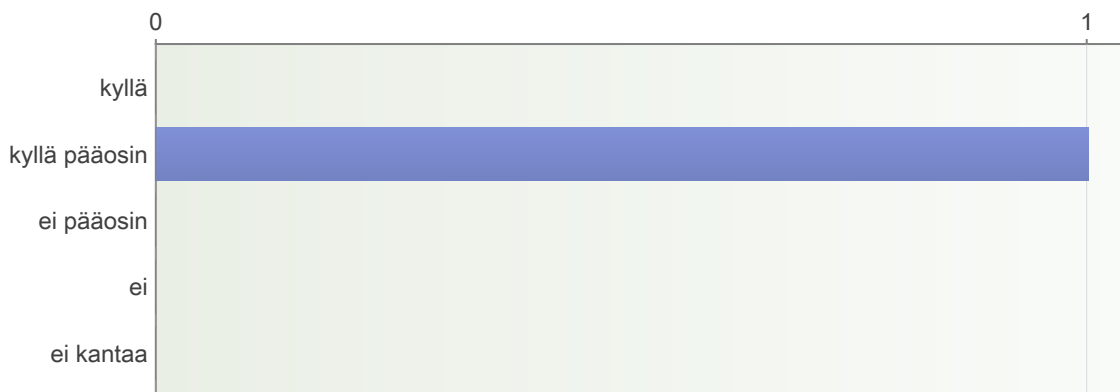

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Kriteerit ovat perusteltuja, mutta niiden painoarvoja ei voi vielä arvioida.

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirrytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Vastaajien määrä: 1

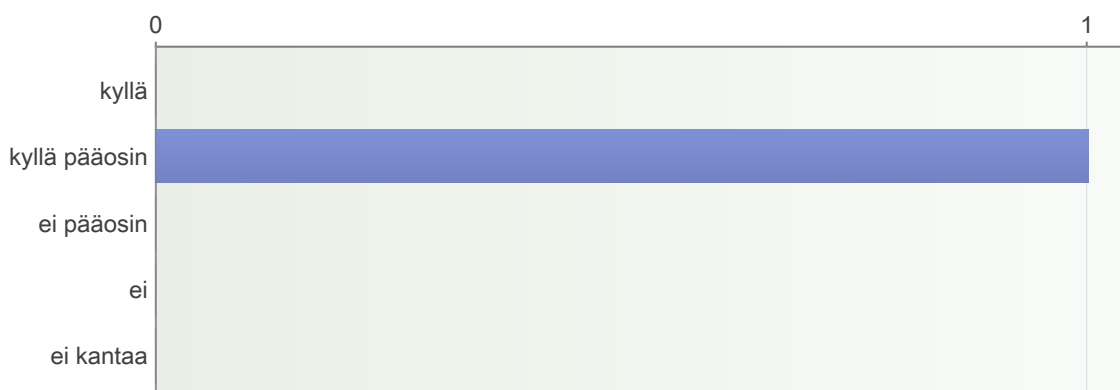
Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Ei vastauksia.

33. 31. Pidättekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena? (erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Ei vastauksia.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

Vastaajien määrä: 1

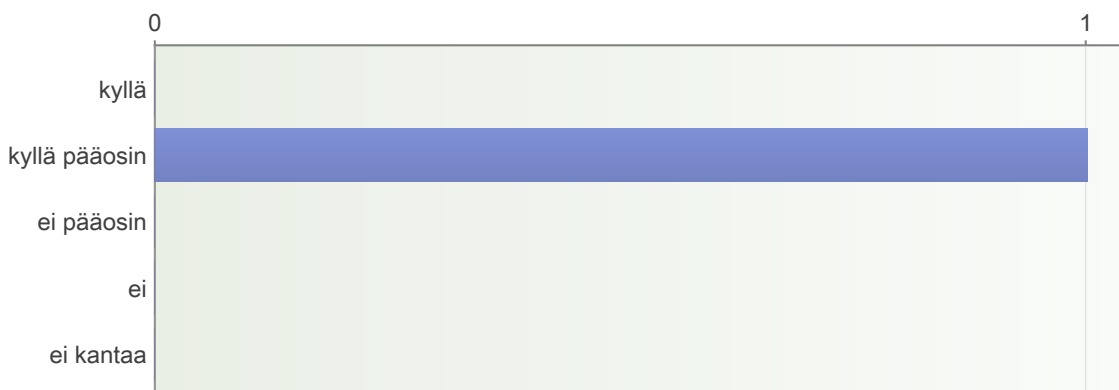

Avoimet vastaukset: ei kantaa

- Tähän otamme kantaa lakiesityksen eduskuntakäsittelyssä tarkempien asiantuntijaselvitysten perusteella.

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

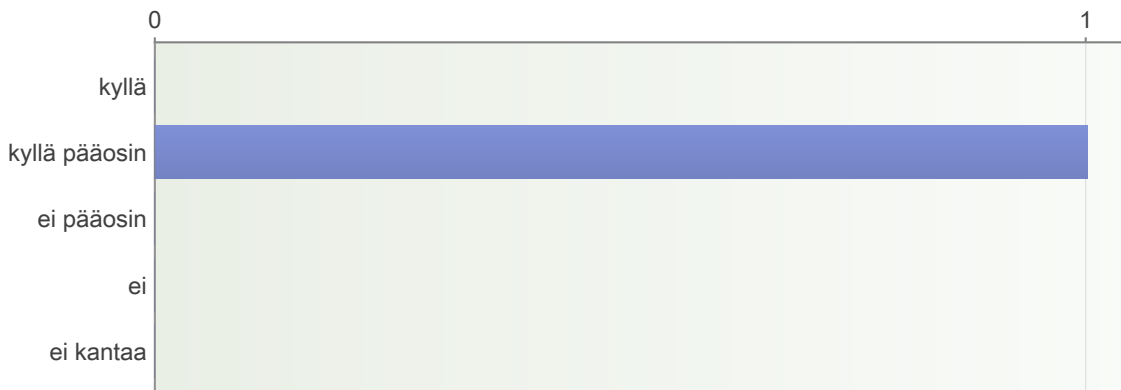
- Valtionosuuskriteereissä asiat ovat oikeita, mutta painotuksia ei voi vielä arvioida.

37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Ei vastauksia.

38. 36. Pidätekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Vastaajien määrä: 1

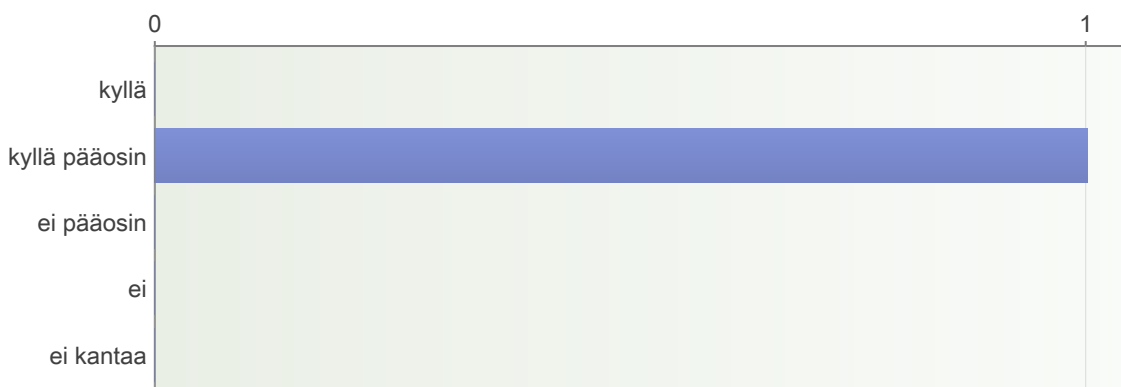
Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Ei vastauksia.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

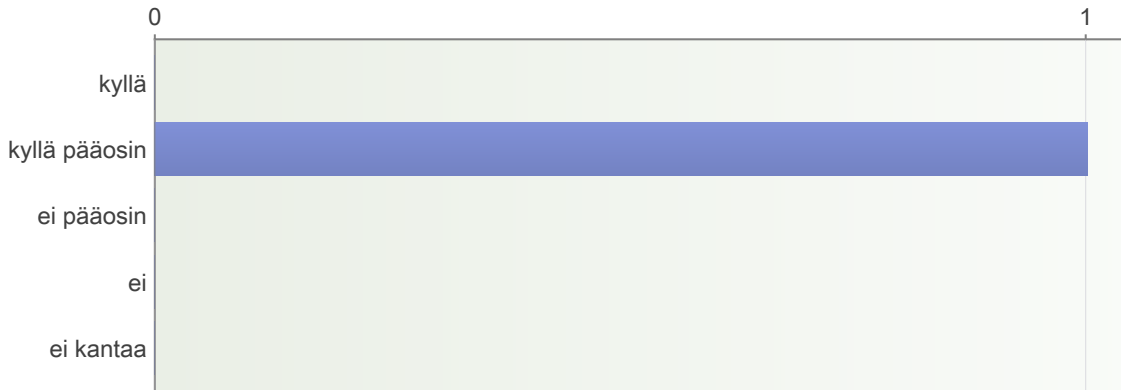
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Esitetyt julkisten sote-palveluiden yhtiöittämiset ja yksityistämiset vaarantavat kunnallisen eläkejärjestelmän kestävyuden.

42. 40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistukseen liittyy paljon henkilöstön siirtymiseen liittyviä riskejä ja ongelmia, joita ei ole riittävästi huomioitu ja käsitelty. Henkilöstön siirtyminen maakunnille ja hallituksen esittämä julkisten palveluiden yhtiöittäminen ja valinnanvapausmalli tuovat mittavia vaikutuksia henkilöstön asemaan ja uudistuksessa tarvitaan henkilöstölle muutosta turvaavia rakenteita. Sote-henkilöstön lisäksi myös tukipalveluhenkilöstön asema on huomioitava ja turvattava siirtymäajalla lainsäädännöllä. Vallitseva epävarma tilanne ja uudistuksen myötä todennäköisesti lisääntyvä tukipalveluiden ulkoistaminen aiheuttaa tukipalveluihin epätarkoituksenmukaista organisoitumista ja painetta naisvaltaisten alojen henkilöstön palkkakehityksen ja työmarkkina-aseman epävarmistumiseen.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Ei vastauksia.

44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Vastaajien määrä: 1

- Olemme vastanneet tähän kysymyksen 2 vastauksessa.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Ei vastauksia.

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.